

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lagar om ändring av kemikalielagen, miljöskyddslagen
och 48 kap. 1 § i strafflagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att kemikalielagen, miljöskyddslagen och strafflagen ändras.

Det föreslås att kemikalielagen tillfogas bestämmelser om de behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter som förutsätts för genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel. De behöriga myndigheterna är Finlands miljöcentral och Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral.

Tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen skall utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen. Dessutom föreslås att bestämmelserna om kemikalieförseelse i kemikalielagen ändras så att brott mot bestämmelserna i förordningen skall vara straffbara enligt kemikalielagen.

Till kemikalielagen och miljöskyddslagen fogas också bestämmelser om de behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter som förutsätts enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar. Finlands

miljöcentral skall vara behörig myndighet enligt förordningen, dock så att miljötillståndsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen skall vara behöriga myndigheter som avses i förordningens bestämmelser om avfallshantering. Tillsyn över efterlevnaden av förordningen skall utövas av tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen, dock så att tillsynsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen skall utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om avfallshantering. Dessutom föreslås att bestämmelserna om kemikalieförseelse i kemikalielagen och straffbestämmelserna i miljöskyddslagen ändras så att brott mot bestämmelserna i förordningen skall vara straffbara enligt kemikalielagen och miljöskyddslagen. Det föreslås också att strafflagens bestämmelser om miljöbrott ändras så att den som handlar i strid med förordningen skall kunna bestraffas i enlighet med strafflagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 februari 2006.

MOTIVERING

1. Nuläge

Lagstiftningen om tvätt- och rengöringsmedel

Användningen av tvätt- och rengöringsmedel har orsakat miljöproblem i Europa sedan 1970-talet. Särskild oro med tanke på miljön har föranletts av svårnedbrytbara och kraftigt skumbildande tensider (ytaktiva ämnen), som tidigare användes utan begränsning i tvätt- och rengöringsmedel. Till följd av användningen konstaterades kraftig skumbildning samt

även annan förorening i de europeiska floderna. År 1973 begränsades användningen av tensider i tvätt- och rengöringsmedel genom Europeiska gemenskapens direktiv (rådets direktiv 73/404/EEG och 73/405/EEG). När Finland anslöt sig till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet genomfördes direktiven genom statsrådets beslut om begränsning av introduktion på marknaden och användning av tvätt- och rengöringsmedel (1430/1993) om begränsning av introduktion på marknaden och användning av tvätt- och rengöringsmedel, som utfärdades med stöd

av kemikalielagen (744/1989). Genom beslutet begränsades introduktion på marknaden och användning av tvätt- och rengöringsmedel, om de innehåller ytaktiva ämnen med en mindre biologisk nedbrytbarhet än 90 procent. Tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen utövar tillsyn över efterlevnaden av beslutet.

Tvätt- och rengöringsmedel kan också orsaka sanitära olägenheter, om de ämnen som ingår i tvätt- och rengöringsmedlen är farliga för hälsan och om det inte har informerats tillräckligt om riskerna. Bestämmelser om tvätt- och rengöringsmedel har med stöd av livsmedelslagen (546/1941) och produktsäkerhetslagen (914/1986) utfärdats genom tvättmedelsförordningen (211/1988). Enligt tvättmedelsförordningen skall en produkt vara sådan att den inte medför fara för hälsan när den används enligt bruksanvisningen eller på sedvanligt sätt. Förutom de anteckningar på försäljningshöljet som avses i förordningen om uppgifter om konsumtionsvaror (97/1987) skall i fråga om produkter som klassificeras som farliga för hälsan, på försäljningshöljet och den förpackning i vilken tvätt- eller rengöringsmedlet används göras de anteckningar som bestäms med stöd av kemikalielagen. Tillsynsmyndigheterna enligt livsmedelslagen och produktsäkerhetslagen, i dagens läge lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (75/2004), utövar tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna.

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel, nedan EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel, finns bestämmelser om biologisk nedbrytbarhet för tensider i tvätt- och rengöringsmedel och om begränsningar och förbud som gäller dessa ämnen, om märkning samt om den information som tillverkarna skall ge myndigheter och medicinsk personal. Syftet med förordningen är att trygga fri rörlighet för tvätt- och rengöringsmedel på den inre marknaden, samtidigt som en hög skyddsnivå garanteras för miljön och för människors hälsa. Genom EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel upphävdes direktiven

73/404/EEG och 73/405/EEG, vilka begränsade utsläppandet på marknaden och användningen av tvätt- och rengöringsmedel som innehåller biologiskt svårnedbrytbara ämnen.

Eftersom EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel är direkt tillämplig rätt bör de ovan nämnda nationella författningarna som innehåller motsvarande bestämmelser upphävas i samband med att de nya lagarna stiftas. Bestämmelserna i EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel begränsar däremot inte tillämpningen av de bestämmelser i Europeiska gemenskapernas direktiv 67/548/EEG och 1999/45/EG som gäller klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen och produkter. De ovan nämnda direktiven har genomförts i Finland genom kemikalielagen och bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den.

EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel träder i kraft den 8 oktober 2005, och medlemsstaterna skall senast detta datum fastställa lämpliga rättsliga och administrativa åtgärder för hantering av eventuella överträdelser av förordningen samt avskräckande, effektiva och proportionella påföljder vid sådana överträdelser. Medlemsstaterna skall dessutom utse den eller de behöriga myndigheter som skall ansvara för att vidarebefordra och utbyta information om förvaltningen av förordningen och skall meddela kommissionen dessa myndigheters kontaktuppgifter.

Lagstiftningen om långlivade organiska föreningar

Med långlivade organiska föreningar avses ämnen som är mycket stabila i miljön, lagras i levande organismer, är giftiga och långväga, dvs. som kan spridas tusentals kilometer från den plats där de framställs eller används. Hittills har 16 ämnen som uppfyller kriterierna för långlivade organiska föreningar reglerats internationellt. En del av dem har använts som industrikemikalier, t.ex. PCB-föreningar, eller används fortfarande i u-länderna som bekämpningsmedel, t.ex. DDT som används

för att bekämpa malariamyggan. En del av de föreningar som omfattas av bestämmelserna kommer ut i miljön i form av utsläpp, såsom dioxiner och furaner. De ovan nämnda föreningarna har inte på många år använts eller framställts i Finland, men de kan fortfarande uppmätas i miljön i Finland, i huvudsak som ett resultat av långväga spridning. I Finland bildas dioxiner och furaner framför allt vid förbränning av kol inom energiproduktionen och i samband med vissa industriella processer. Dessutom frigörs dioxiner i havsvattnet från sediment där de lagrats från processer vid tidigare verksamma industrianläggningar.

Beträffande långlivade organiska föreningar gäller i Finland statsrådets förordning om vissa svårnedbrytbara organiska föreningar (735/2002). Förordningen utfärdades för att genomföra bestämmelserna i den antagna Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar och i det antagna protokollet till konventionen om långväga gränsöverskridande luftföreningar om långlivade organiska föreningar. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, nedan EG:s POP-förordning, innebär att Stockholmskonventionen och protokollet till konventionen om långväga gränsöverskridande luftföreningar genomförs inom Europeiska gemenskapen. Eftersom förordningen är direkt tillämplig rätt bör den nämnda förordningen av statsrådet upphävas i samband med att de nya lagarna stiftas.

Genom direktiv 79/117/EEG bestäms om förbud mot att bekämpningsmedel som innehåller vissa substanser släpps ut på marknaden och används. Direktivet har genomförts i Finland genom statsrådets beslut 1361/1996. Genom EG:s POP-förordning upphävs de begränsningar i bilagan till direktiv 79/117/EEG som gäller bekämpningsmedel som regleras i internationella överenskommelser och genom POP-förordningen.

Enligt artikel 15 i EG:s POP-förordning skall varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter som skall ansvara för

de administrativa uppgifter som följer av förordningen. Enligt artikel 6 skall medlemsstaterna sträva efter att minska, minimera och slutligen eliminera utsläpp av långlivade organiska föreningar. Denna bestämmelse skall tillämpas i samband med bedömningen av förslag om uppförande av nya anläggningar eller förändringar i befintliga anläggningar där processer används som leder till utsläpp av sådana långlivade organiska föreningar som avses i en av bilagorna till förordningen. Medlemsstaten skall då i första hand beakta alternativa processer, tekniker eller metoder som är lika användbara och genom vilka bildande och utsläpp av de långlivade organiska föreningar som avses ovan undviks. Bestämmelsen begränsar dock inte tillämpningen av rådets direktiv 96/61/EG om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föreningar, som har genomförts i Finland genom miljöskyddslagen (86/2000).

I EG:s POP-förordning finns dessutom bestämmelser om skyldigheter vid hantering av avfall som innehåller långlivade organiska föreningar. Avfall som består av, innehåller eller förorenats av ämnen som anges i en av bilagorna till förordningen skall bortskaffas eller återvinnas utan oskäligt dröjsmål, i enlighet med bestämmelserna i en av bilagorna till förordningen, på ett sätt som garanterar att de långlivade organiska föreningarna förstörs eller omvandlas på ett irreversibelt sätt så att återstående avfall och utsläpp inte uppvisar långlivade organiska föreningars egenskaper. I fråga om hantering av avfall som innehåller polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler (PCB/PCT) tillämpas till denna del EG:s POP-förordning och inte rådets direktiv 96/59/EG om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler. I Finland har direktivet genomförts genom statsrådets beslut om tagande ur bruk av PCB och PCB-utrustning samt behandling av PCB-avfall (711/1998).

Med avvikelse från vad som ovan allmänt bestäms om avfallshantering i EG:s POP-förordning får medlemsstaten eller den behöriga myndighet som medlemsstaten utsett, enligt förordningen, i undantagsfall

tillåta avfallshantering enligt metoder som nämns särskilt i en av bilagorna till förordningen. Sådana metoder är permanent lagring i säkra, djupa, hårda berggrundsformationer under jord, saltgruvor eller avfallsupplag för miljöfarligt avfall, förutsatt att bestämmelserna om kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid avfallsdeponier enligt rådets direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall och det beslut 2003/33/EG som rådet utfärdat med stöd av direktivet har följts. Dessutom skall den utvalda åtgärden ha bevisats vara den ur miljösynpunkt lämpligaste. I Finland har dessa rättsakter genomförts genom avfallslagen (1072/1993) och bestämmelser på lägre nivå som utfärdats med stöd av den.

EG:s POP-förordning trädde i kraft den tjugonde dagen efter det att den hade offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, dvs. den 18 juli 2004. Medlemsstaterna skall fastställa regler om påföljder för övertredelse av bestämmelserna i förordningen och vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de tillämpas. Påföljderna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna skall anmäla bestämmelserna till kommissionen senast ett år efter det att förordningen har trätt i kraft.

2. Föreslagna ändringar

Genomförande av EG-lagstiftningen om tvätt- och rengöringsmedel

Det föreslås att en ny 8 a § fogas till kemikalielagen. I den nya paragrafen bestäms om de behöriga myndigheter och tillsynsmyndigheter som förutsätts enligt EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel. De behöriga myndigheterna är Finlands miljöcentral och Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral. Finlands miljöcentral skall vara behörig myndighet enligt artikel 8 i EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel i fråga om uppgifter enligt artiklarna 5 (beviljande av undantag), 7 (testning av tensider), 8 (medlemsstaternas skyldigheter), 10 (kontrollåtgärder), 11 (märkning) och 15 (skyddsklausul). Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral skall

vara behörig myndighet i fråga om uppgifter enligt artiklarna 10, 11 och 15 när det är fråga om förebyggande och avvärjning av hälsoskador som tvätt- och rengöringsmedel förorsakar samt tillämpning av god laboratoriesed enligt artikel 8.

Tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen skall utöva tillsyn över efterlevnaden av EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel. Vid övervakning av tvätt- och rengöringsmedel till konsumenter kan tillsynsmyndigheterna också tillämpa 12 § i lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet, enligt vilken det vid övervakning gäller att iaktta de bestämmelser i lagen som gäller näringsidkarnas skyldigheter samt tillsynsmyndigheternas befogenheter och rättigheter, om det inte i någon annan lagstiftning finns sådana bestämmelser genom vilka minst samma säkerhetsnivå skall uppnås.

Enligt artikel 18 i EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel skall medlemsstaterna fastställa lämpliga rättsliga och administrativa åtgärder för hantering av eventuella överträdelser av förordningen och avskräckande, effektiva och proportionella påföljder vid sådana överträdelser. Även om artikeln inte direkt förpliktar till det, är det på grund av likvärdighetsprincipen motiverat att utfärda nationella bestämmelser om straffrättsliga påföljder.

Det föreslås att bestämmelserna om kemikalieförseelse i 52 § i kemikalielagen ändras så att brott mot vissa bestämmelser i EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel skall vara straffbara enligt kemikalielagen. Bestämmelserna gäller utsläppande på marknaden av tvätt- och rengöringsmedel och tensider för tvätt- och rengöringsmedel (artiklarna 3 och 4), testningskrav (artikel 7) och skyldighet att tillhandahålla information (artikel 9).

Genomförande av EG-lagstiftningen om långlivade organiska föreningar

Det föreslås att en ny 8 a § fogas till kemikalielagen och att en ny 108 b § fogas till miljöskyddslagen. I de nya paragraferna bestäms om de behöriga myndigheter och

tillsynsmyndigheter som förutsätts enligt EG:s POP-förordning. Finlands miljöcentral skall vara behörig myndighet EG:s POP-förordning, dock så att miljötillståndsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen är behöriga myndigheter enligt artikel 7, som gäller avfallshantering. Det är nödvändigt att föreskriva att miljötillståndsmyndigheterna skall vara behöriga myndigheter, eftersom artikel 7 i praktiken tillämpas i första hand på tillstånds- och anmälningsförfaranden enligt miljöskyddslagen. I 108 b § i miljöskyddslagen föreslås dessutom bli bestämt att vid behandling av tillstånds- och anmälningsärenden enligt lagen skall iakttas vad som i artiklarna 6.3 och 7 bestäms om minskning, minimering och eliminering av utsläpp samt om avfallshantering.

Tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen skall utöva tillsyn över efterlevnaden av förordningen, dock så att tillsynsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen skall utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna om avfallshantering i artikel 7.

Enligt artikel 13 i EG:s POP-förordning skall medlemsstaterna fastställa regler om påföljder för överträdelse av bestämmelserna i förordningen. Påföljderna skall vara effektiva, proportionella och avskräckande. Endast straffrättsliga påföljder uppfyller detta krav.

Det föreslås därför att bestämmelserna om kemikalieförseelse i 52 § i kemikalielagen kompletteras så att det skall vara straffbart att bryta mot vad som i artikel 3 bestäms om det skall vara straffbart att bryta mot vad som i artikel 3 bestäms om förbud och begränsningar i fråga om långlivade organiska föroreningar och att det skall vara straffbart att försumma vad som i artikel 5 bestäms om lager. Dessutom föreslås att 116 § i miljöskyddslagen, vilken innehåller straffbestämmelser av de skyldigheter vid avfallshantering som följer av artikel 7 skall vara straffbart enligt miljöskyddslagen.

Handlingar i strid med EG:s POP-förordning eller försummelser av skyldigheterna enligt förordningen kan också ha allvarliga följder för skyddet av miljön och hälsan, eftersom de långlivade organiska

föroreningar som regleras genom förordningen är kemikalier som är synnerligen skadliga för miljön och hälsan. Det är därför nödvändigt att också ändra 48 kap. 1 § 2 och 3 mom. i strafflagen så att brottsrekvisitet för miljöförstöring kan uppfyllas också vid verksamhet i strid med EG:s POP-förordning, varvid påföljden kan vara även fängelsestraff.

Handlingar i strid med EG:s POP-förordning har då beträffande straffbarhet samma ställning som handlingar i strid med andra EG-förordningar som gäller farliga kemikalier eller i strid med kemikalielagen eller kemikalielagen eller bestämmelser om skadliga ämnen som utfärdats med stöd av den.

Författningar som upphävs eller ändras

Bestämmelser om tvätt- och rengöringsmedel finns i tvättmedelsförordningen, som utfärdats med stöd av livsmedelslagen och produktsäkerhetslagen. Dessutom har användningen av biologiskt svårnedbrytbara tensider i tvätt- och rengöringsmedel begränsats genom ett statsråds beslut som utfärdats med stöd av kemikalielagen. Eftersom motsvarande bestämmelser ingår i EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel bör de nämnda nationella författningarna upphävas.

EG:s POP-förordning innebär att Stockolmskonventionen och protokollet till konventionen om långväga gränsoverskridande luftföroreningar genomförs i Europeiska gemenskapen. Statsrådets förordning om vissa svårnedbrytbara organiska ämnen innehåller motsvarande bestämmelser och bör upphävas. Genom EG:s POP-förordning ändras också direktiv 79/117/EEG om förbud mot att växtskyddsprodukter som innehåller vissa verksamma ämnen släpps ut på marknaden och används. Med anledning av detta bör statsrådets beslut om förbud mot att bekämpningsmedel som innehåller vissa aktiva substanser släpps ut på marknaden och används (1361/1996) ändras på motsvarande sätt. Det nämnda direktivet har genomförts nationellt genom beslutet. I EG:s POP-

förordning bestäms dessutom att vid hantering av avfall som innehåller PCB skall i regel POP-förordningen iakttas, inte rådets direktiv 96/59/EG om bortskaffande av polyklorerade bifenyl- och polyklorerade terfenyl-er. I Finland har direktivet genomförts genom statsrådets beslut om tagande ur bruk av PCB och PCB-utrustning samt behandling av PCB-avfall. I förordningen bör företas en smärre ändring som behövs för genomförandet av POP-förordningen.

3. Propositionens konsekvenser

Lagstiftningen om tvätt- och rengöringsmedel

Finlands miljöcentral åläggs uppgifter som behörig myndighet enligt EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel. Uppgifterna hänför sig till beviljande av undantag i fråga om tvätt- och rengöringsmedel, testning av tensider, påvisande av behöriga laboratorier och åtgärder enligt skyddsklausulen i förordningen. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral skall kunna vidta åtgärder enligt skyddsklausulen när det handlar om att förebygga eller avvärja hälsoskador som tvätt- och rengöringsmedel förorsakar. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral skall dessutom vara behörig myndighet i fråga om uppgifter som hänför sig till god laboratoriesed och märkning, när det är fråga om förebyggande och avvärjning av hälsoskador. Den föreslagna arbetsfördelningen följer den nuvarande uppgiftsfördelningen inom centralförvaltningen enligt kemikalielagen. Uppgifterna som behörig myndighet medför ett visst mått av extra arbete för Finlands miljöcentral och Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, men det är svårt att bedöma antalet undantag som skall behandlas och omfattningen av övriga uppgifter enligt förordningen.

Tillsynen över efterlevnaden av EG-förordningen om tvätt- och rengöringsmedel blir en uppgift för tillsynsmyndigheterna enligt kemikalielagen. Inom centralförvaltningen är dessa myndigheter

Finlands miljöcentral och Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, och inom lokalförvaltningen de kommunala kemikalietillsynsmyndigheterna. Uppgifterna gäller övervakning av att tvätt- och rengöringsmedel som finns på marknaden är förenliga med bestämmelserna och övervakning av märkningen av förpackningar.

Lagstiftningen om långlivade organiska föreningar

Uppgifter som behörig myndighet enligt EG:s POP-förordning skall i huvudsak utföras av Finlands miljöcentral. EU-medlemsstaterna skall utarbeta en genomförandeplan enligt Stockholmskonventionen. Åtagandena enligt konventionen genomförs i enlighet med planen. Som en del av genomförandeplanen skall varje medlemsstat dessutom inom två år efter det att förordningen har trätt i kraft upprätta och kontinuerligt uppdatera utsläppsinvesteringar för de ämnen som anges i en av bilagorna till förordningen med avseende på utsläpp i luft, vatten och mark. Varje medlemsstat skall till kommissionen och de övriga medlemsstaterna överlämna en nationell handlingsplan för att kartlägga, bestämma och, när det är genomförbart, minimera de totala utsläppen.

EG:s POP-förordning ålägger också medlemsstaterna att genomföra informationsutbyte med tredje länder om minskning, minimering eller eliminering av framställningen, användningen och utsläppen av långlivade organiska föreningar och om alternativa ämnen och metoder. Förordningen förpliktar dessutom till att verka för att öka den allmänna medvetenheten om skadliga verkningar av långlivade organiska föreningar samt om minskning av framställning, användning och utsläpp. Medlemsstaterna skall vart tredje år informera kommissionen om tillämpningen av förordningen, inbegripet information om överträdelser och påföljder. Likaså skall medlemsstaterna årligen ge kommissionen uppgifter om framställning och utsläppande på marknaden av de ämnen som avses i förordningen. De ämnen som anges i

förordningen har inte använts i Finland på flera år och det är inte känt att sådana ämnen har lagrats. Den behöriga myndigheten åläggs således inte några uppgifter till denna del. De extra uppgifterna för Finlands miljöcentral koncentreras således till minskning av utsläpp, som bör genomföras i enlighet med ett handlingsprogram som upprättas särskilt.

De myndigheter som behandlar tillstånd eller anmälningar enligt miljöskyddslagen skall iakta vad som i artiklarna 6.3 och 7 bestäms om minskning, minimering och eliminering av utsläpp samt om avfallshantering. Tillämpningen av EG:s POP-förordning vid tillstånds- och anmälningsförfaranden ökar i någon mån uppgifterna för dessa myndigheter.

Miljöstillståndsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen, dvs. miljöstillståndsverken och de regionala miljöcentralerna, skall vara behöriga myndigheter enligt EG:s POP-förordning i ärenden som gäller avfallshantering. Med avvikelse från vad som ovan allmänt bestäms om avfallshantering i EG:s POP-förordning får den behöriga myndigheten, enligt förordningen, i undantagsfall tillåta avfallshantering enligt metoder som nämns särskilt i en av bilagorna till förordningen. Det beräknas att de ansökningar om undantag som skall behandlas uppgår till några fall per år. Det kan således antas att den föreslagna regleringen inte kommer att medföra några betydande extra uppgifter för tillståndsmyndigheten.

I fråga om reglering av utsläpp och avfallshantering skall tillsynen över efterlevnaden av EG:s POP-förordning utövas av tillsynsmyndigheterna enligt miljöskyddslagen, dvs. de regionala miljöcentralerna och de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna. Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen kan utföras som ett led i tillsynen över att de tillstånd som meddelats med stöd av miljöskyddslagen följs. Den

föreslagna regleringen antas därför inte medföra några betydande extra uppgifter.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid miljöministeriet. Utlåtande om propositionen har avgetts av justitieministeriet, finansministeriet, utrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, handels- och industriministeriet, arbetsministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands miljöcentral, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Västra Finlands miljöstillståndsverk, Östra Finlands miljöstillståndsverk, Kajanalands miljöcentral, Kommunförbundet, Finlands näringsliv rf, Kemiindustrin KI rf och Tekniska handelsförbundet rf. Remissinstanserna förhöll sig överlag positiva till propositionen. Straffbestämmelserna i propositionen har beretts i samarbete med justitieministeriet.

5. Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition om genomförande av Europeiska unionens rambeslut om miljöbrott, om godkännande av Europarådets konvention om straffrättsliga sanktioner till skydd för miljön samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen och om ändring av strafflagen och vissa andra lagar (52/2005 rd), där det föreslås att 48 kap. 1 § i strafflagen skall ändras. Också i denna proposition föreslås ändringar av lagrummet.

6. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2006.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av kemikalielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 52 § 1 mom., sådant det lyder i lag 391/2005, samt
fogas till lagen en ny 8 a § som följer:

8 a §

Övriga myndigheter

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt artiklarna 5, 7, 8, 10, 11 och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel. Dessutom är Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral behörig myndighet enligt artiklarna 10, 11 och 15 i fråga om förebyggande och avvärjning av sådana skador på hälsan som orsakats av tvätt- och rengöringsmedel och i fråga om överensstämmelse med principerna för god laboratorieledning enligt artikel 8.

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar.

De tillsynsmyndigheter som avses ovan i detta kapitel utövar inom sina respektive verksamhetsområden tillsyn över efterlevnaden av de EG-förordningar som nämns i 1 och 2 mom.

52 §

Kemikalieförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) försummar att ansöka om godkännande som avses i 25 §, att ansöka om registrering som avses i 30 c §, att ansöka om tillstånd eller göra en anmälan som avses i 30 e §, att göra en anmälan som avses i 20 §, att utarbeta och distribuera ett skyddsinformationsblad som avses i 17 § 3 mom. eller sin skyldighet att lämna uppgifter enligt 18 a §,

2) försummar den anmälningsskyldighet som bestäms i 42 § 3 mom. eller den i artiklarna 7, 9, 13, 14 och 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier föreskrivna skyldigheten att lämna information om export av kemikalier, eller försummar att ge information om transitering enligt artikel 15 i nämnda förordning eller bryter mot ett beslut av det i förordningens artikel 13 avsedda destinationslandet eller det i artikel 14 avsedda exportförbudet, eller

3) bryter mot vad som i artiklarna 3 och 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel bestäms om utsläppande på marknaden av tvätt- och rengöringsmedel och tensider för tvätt- och rengöringsmedel eller vad som i artikel 7 i förordningen bestäms om testningskrav eller försummar sin skyldighet att enligt förordningens artikel 9 tillhandahålla information, eller

4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar eller underlåter att iaktta bestämmelserna om lager i artikel 5 i förordningen,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för kemikalieförseelse dömas till böter.

—————

Denna lag träder i kraft den 20 .

—————

2.

Lag**om ändring av miljöskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen av den 4 februari 2000 (86/2000) 116 § 1 mom., sådant det lyder
 delvis ändrat i lag 586/2001, samt
fogas till lagen en ny 108 b § som följer:

108 b §

*Särskilda bestämmelser om långlivade
 organiska föreningar*

Vid behandling av tillstånds- och anmälningssärenden enligt denna lag skall bestämmelserna i artiklarna 6.3 och 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar iakttas.

Miljötillståndsmyndigheterna enligt denna lag är behöriga myndigheter enligt artikel 7 i den förordning som nämns i 1 mom. I fråga tillsyn över artikel 7 tillämpas vad som föreskrivs om tillsynen över efterlevnaden av denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

116 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för miljöförstöring som har begåtts i strid med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats eller villkor, ålägganden eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den finns i 48 kap. 1–4 § i strafflagen (39/1889).

Den som på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar att göra en anmälan enligt denna lag,

2) åsidosätter en skyldighet som grundar sig på ett villkor, ett åläggande eller en föreskrift som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag eller handlar i strid med en till myndigheten inlämnad anmälan,

3) åsidosätter sin skyldighet som följer av Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet, eller handlar i strid med 108 a § eller en förordning som utfärdats med stöd av den,

4) åsidosätter sin skyldighet som följer av artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar,

5) bryter mot ett förbud som avses i 7–9 § eller mot en förordning som har utfärdats med stöd av 2 kap., åsidosätter en skyldighet som följer av 75, 76, 90, 103 eller 104 § eller bryter mot villkoren i ett beslut som ministeriet meddelat med stöd av 111 §,

skall, om strängare straff för gärningen inte föreskrivs på något annat ställe i lag, för brott mot miljöskyddslagen dömas till böter.

—————
 Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom., sådant det
lyder i lag 579/2004, som följer:

48 kap.

Om miljöbrott**1 §***Miljöförstöring*

Den som uppsåtligen eller av grov
oaktsamhet

1) i miljön för eller släpper ut eller lämnar
ett föremål eller ämne, strålning eller något
annat sådant i strid med lag eller med stöd av
lag utfärdade bestämmelser eller allmänna
eller särskilda föreskrifter, eller utan sådant
tillstånd som lagen förutsätter, eller i strid
med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter, transporterar,
använder, behandlar eller förvarar ett ämne,
ett fabrikat eller en produkt eller använder en
anordning i strid med kemikalielagen eller
bestämmelser som har utfärdats med stöd av
den eller med stöd av miljöskyddslagen
(86/2000) eller i strid med
Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 2037/2000 om ämnen som bryter
ned ozonskiktet eller Europaparlamentets och
rådets förordning (EG) nr 850/2004 om
långlivade organiska föreningar eller en
sådan bestämmelse som nämns i 60 § 1
mom. i avfallslagen (1072/1993) eller
bestämmelser som har utfärdats eller
särskilda föreskrifter eller förbud som har
meddelats med stöd av avfallslagen, eller
som försummar sin skyldighet enligt
avfallslagen att ordna avfallshantering, eller

3) för in i landet eller ut ur landet eller
genom finskt territorium transiterar avfall i
strid med avfallslagen eller bestämmelser
som har utfärdats eller särskilda föreskrifter
som har meddelats med stöd av den eller så
som avses i artikel 26.1 i den
avfallstransportförordning som nämns i 45 §
1 mom. i avfallslagen, eller i landet för in
eller ur landet för ut ett ämne, ett fabrikat
eller en produkt i strid med en förordning
som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen
eller i strid med Europaparlamentets och
rådets förordning (EG) nr 2037/2000 om
ämnen som bryter ned ozonskiktet eller i
strid med Europaparlamentets och rådets
förordning (EG) nr 304/2003 om export och
import av farliga kemikalier eller i strid med
Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 850/2004 om långlivade organiska
föreningar, eller ur landet för ut genetiskt
modifierade organismer samt livsmedel eller
foder som innehåller sådana i strid med
Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande
förflyttning av genetiskt modifierade
organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena
miljön, orsaka andra motsvarande skadliga
förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller
förorsaka fara för hälsan, skall för
miljöförstöring dömas till böter eller fängelse
i högst två år.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister *Jan-Erik Enestam*

1.

Lag**om ändring av kemikalielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989) 52 § 1 mom., sådant det lyder i lag 391/2005, samt
fogas till lagen en ny 8 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 a §

Övriga myndigheter

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt artiklarna 5, 7, 8, 10, 11 och 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel. Dessutom är Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral behörig myndighet enligt artiklarna 10, 11 och 15 i fråga om förebyggande och avvärjning av sådana skador på hälsan som orsakats av tvätt- och rengöringsmedel och i fråga om överensstämmelse med principerna för god laboratoriesed enligt artikel 8.

Finlands miljöcentral är behörig myndighet enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar.

De tillsynsmyndigheter som avses ovan i detta kapitel utövar inom sina respektive verksamhetsområden tillsyn över efterlevnaden av de EG-förordningar som nämns i 1 och 2 mom.

Gällande lydelse

52 §

Kemikalieförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar att ansöka om godkännande som avses i 25 §, att ansöka om registrering som avses i 30 §, att ansöka om tillstånd eller göra en anmälan som avses i 30 §, att göra en anmälan som avses i 20 §, att utarbeta och distribuera ett skyddsinformationsblad som avses i 17 § mom. eller sin skyldighet att lämna uppgifter enligt 18 a §, eller

2) försummar den anmälningsskyldighet som bestäms i 42 § 3 mom. eller den i artiklarna 7, 9, 13, 14 och 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier föreskrivna skyldigheten att lämna information om export av kemikalier, eller försummar att ge information om transitering enligt artikel 15 i nämnda förordning eller bryter mot ett beslut av det i förordningens artikel 13 avsedda destinationslandet eller det i artikel 14 avsedda exportförbudet, eller

skall om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för kemikalieförseelse dömas till böter.

Föreslagen lydelse

52 §

Kemikalieförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar att ansöka om godkännande som avses i 25 §, att ansöka om registrering som avses i 30 c §, att ansöka om tillstånd eller göra en anmälan som avses i 30 e §, att göra en anmälan som avses i 20 §, att utarbeta och distribuera ett skyddsinformationsblad som avses i 17 § 3 mom. eller sin skyldighet att lämna uppgifter enligt 18 a §, eller

2) försummar den anmälningsskyldighet som bestäms i 42 § 3 mom. eller den i artiklarna 7, 9, 13, 14 och 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier föreskrivna skyldigheten att lämna information om export av kemikalier, eller försummar att ge information om transitering enligt artikel 15 i nämnda förordning eller bryter mot ett beslut av det i förordningens artikel 13 avsedda destinationslandet eller det i artikel 14 avsedda exportförbudet, eller

3) bryter mot vad som i artiklarna 3 och 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel föreskrivs om utsläppande på marknaden av tvätt- och rengöringsmedel och tensider för tvätt- och rengöringsmedel eller vad som i artikel 7 i förordningen bestäms om testningskrav eller försummar sin skyldighet att enligt förordningens artikel 9 tillhandahålla information, eller

4) bryter mot ett förbud eller en begränsning som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar eller underlåter att iaktta bestämmelserna om lager i artikel 5 i förordningen,

skall om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för kemikalieförseelse dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20

2.

Lag

om ändring av miljöskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i miljöskyddslagen av den 4 februari 2000 (86/2000) 116 § 1 mom., sådant det lyder
 delvis ändrat lag 586/2001, samt
fogas till lagen en ny 108 b § som följer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

108 b §

Särskilda bestämmelser om långlivade organiska föroreningar

*Vid behandling av tillstånds- och
 anmälningsärenden enligt denna lag skall
 bestämmelserna i artiklarna 6.3 och 7 i
 Europaparlamentets och rådets förordning
 (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska
 föroreningar iakttas.*

*Miljötillståndsmyndigheterna enligt
 denna lag är behöriga myndigheter enligt
 artikel 7 i den förordning som nämns i 1
 mom. I fråga tillsyn över artikel 7 tillämpas
 vad som föreskrivs om tillsynen över
 efterlevnaden av denna lag och
 bestämmelser som utfärdats med stöd av
 den.*

116 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för
 miljöförsöring som har begåtts i strid med
 denna lag eller bestämmelser som har
 utfärdats eller villkor, ålägganden eller
 föreskrifter som har meddelats med stöd av

116 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för
 miljöförstöring som har begåtts i strid med
 denna lag eller bestämmelser som har
 utfärdats eller villkor, ålägganden eller
 föreskrifter som har meddelats med stöd av

den ingår i 48 kap. 1—4 § strafflagen (39/1889).

Den som på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. uppsåtligen eller av oaktsamhet

Gällande lydelse

1) försummar att göra en anmälan enligt denna lag,

2) åsidosätter en skyldighet som grundar sig på ett villkor, ett åläggande eller en föreskrift som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag eller handlar i strid med en till myndigheten inlämnad anmälan,

3) åsidosätter sin skyldighet som följer av Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet, eller handlar i strid med 108 a § eller en förordning som utfärdats med stöd av den, eller,

4) bryter mot ett förbud som avses i 7—9 § eller mot en förordning som har utfärdats med stöd av 2 kap., åsidosätter en skyldighet som följer av 75, 76, 90, 103 eller 104 § eller bryter mot villkoren i ett beslut som ministeriet meddelat med stöd av 111 §,

skall, om strängare straff för gärningen inte bestäms på något annat ställe i lag, *för brott mot miljöskyddslagen* dömas till böter.

den finns i 48 kap. 1—4 § i strafflagen (39/1889).

Den som på något annat sätt än vad som avses i 1 mom. uppsåtligen eller av oaktsamhet

Föreslagen lydelse

1) försummar att göra en anmälan enligt denna lag,

2) åsidosätter en skyldighet som grundar sig på ett villkor, ett åläggande eller en föreskrift som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag eller handlar i strid med en till myndigheten inlämnad anmälan,

3) åsidosätter sin skyldighet som följer av Europaparlamentets och rådets förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet, eller handlar i strid med 108 a § eller en förordning som utfärdats med stöd av den,

4) åsidosätter sin skyldighet som följer av artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föreningar,

5) bryter mot ett förbud som avses i 7—9 § eller mot en förordning som har utfärdats med stöd av 2 kap., åsidosätter en skyldighet som följer av 75, 76, 90, 103 eller 104 § eller bryter mot villkoren i ett beslut som ministeriet meddelat med stöd av 111 §,

skall, om strängare straff för gärningen inte bestäms på något annat ställe i lag, *för brott mot miljöskyddslagen* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 48 kap. 1 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 48 kap. 1 § 1 mom., sådant det
 lyder i lag 579/2004, som följer:

Gällande lydelse

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov
 oaktsamhet

1) i miljön för eller släpper ut eller
 lämnar ett föremål eller ämne, strålning
 eller något annat sådant i strid med lag eller
 med stöd av lag utfärdade bestämmelser
 eller allmänna eller särskilda föreskrifter,
 eller utan sådant tillstånd som lagen
 förutsätter, eller i strid med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter, transporterar,
 använder, behandlar eller förvarar ett ämne,
 ett fabrikat eller en produkt eller använder
 en anordning i strid med kemikalielagen
 eller bestämmelser som har utfärdats med
 stöd av den eller med stöd av
 miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid
 med Europaparlamentets och rådets
 förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen
 som bryter ned ozonskiktet eller en sådan
 bestämmelse som nämns i 60 § 1 mom. i
 avfallslagen (1072/1993) eller
 bestämmelser som har utfärdats eller
 särskilda föreskrifter eller förbud som har
 meddelats med stöd av avfallslagen, eller
 som försummar sin skyldighet enligt
 avfallslagen att ordna avfallshantering, eller

Föreslagen lydelse

48 kap.

Om miljöbrott

1 §

Miljöförstöring

Den som uppsåtligen eller av grov
 oaktsamhet

1) i miljön för eller släpper ut eller
 lämnar ett föremål eller ämne, strålning
 eller något annat sådant i strid med lag eller
 med stöd av lag utfärdade bestämmelser
 eller allmänna eller särskilda föreskrifter,
 eller utan sådant tillstånd som lagen
 förutsätter, eller i strid med tillståndsvillkor,

2) framställer, överlåter, transporterar,
 använder, behandlar eller förvarar ett ämne,
 ett fabrikat eller en produkt eller använder
 en anordning i strid med kemikalielagen
 eller bestämmelser som har utfärdats med
 stöd av den eller med stöd av
 miljöskyddslagen (86/2000) eller i strid
 med Europaparlamentets och rådets
 förordning (EG) nr 2037/2000 om ämnen
 som bryter ned ozonskiktet *eller*
Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 850/2004 om långlivade organiska
föroreningar eller en sådan bestämmelse
 som nämns i 60 § 1 mom. i avfallslagen
 (1072/1993) eller bestämmelser som har
 utfärdats eller särskilda föreskrifter eller
 förbud som har meddelats med stöd av
 avfallslagen, eller som försummar sin
 skyldighet enligt avfallslagen att ordna

Gällande lydelse

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller bestämmelser som har utfärdats eller särskilda föreskrifter som har meddelats med stöd av den eller så som avses i artikel 26.1 i den avfallstransportförordning som nämns i 45 § 1 mom. i avfallslagen, eller i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med en förordning som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen eller i strid med *den i 2 punkten nämnda förordningen* om ämnen som bryter ned ozonskiktet eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier, eller ur landet för ut genetiskt modifierade organismer samt livsmedel eller foder som innehåller sådana i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, skall *för miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

avfallshantering, eller

Föreslagen lydelse

3) för in i landet eller ut ur landet eller genom finskt territorium transiterar avfall i strid med avfallslagen eller bestämmelser som har utfärdats eller särskilda föreskrifter som har meddelats med stöd av den eller så som avses i artikel 26.1 i den avfallstransportförordning som nämns i 45 § 1 mom. i avfallslagen, eller i landet för in eller ur landet för ut ett ämne, ett fabrikat eller en produkt i strid med en förordning som utfärdats med stöd av miljöskyddslagen eller i strid med *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2037/2000* om ämnen som bryter ned ozonskiktet eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 om export och import av farliga kemikalier *eller i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar*, eller ur landet för ut genetiskt modifierade organismer samt livsmedel eller foder som innehåller sådana i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

så att gärningen är ägnad att förorena miljön, orsaka andra motsvarande skadliga förändringar i miljön, skräpa ned miljön eller förorsaka fara för hälsan, skall *för miljöförstöring* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20.
